

«Америка видається мені країною дійсно рівних можливостей, — повідомляв Боб Кошкін, пишучи короткі, проте місткі електронні листи рідним та близьким. — Основу цієї рівності я вбачаю в надійності конституційних норм і сталості демократичних засад. Я вірю в життєвість та гнучкість американської ліберальної системи, бачу майбутнє за виробленими нею принципами взаємодії великого капіталу з державними механізмами фінансового регулювання. Єдине, що викликає в мене певні застереження, та навіть не застереження: єдине, що мене по-справжньому вбиває, — це кількість тут негрів».

Два місяці тому, на початку літа, він висадився на левовищі Джона Кеннеді й рушив уперед, почувачись так, як, мабуть, почувався свого часу Колумб: хитавиця ще не відпустила, думка про океан викликала спазми, проте під ногами лежала Америка й час було братися до її підкорення та окультурення. Діставшись міста, Боб видзвонив колишнього однокласника, що вже з добрий десяток років топтав ряст на Іст-Віллідж. Однокласник прибув на зустріч за півгодини просто в банному халаті. Боб мав на собі ковбойського капелюха із зображеними по колу карпатськими оленями, легкий піджак та яскраві

строкаті шорти. За шортами однокласник його й упізнав. Обійнялись, навіть розцілувались. Зовні були схожі на пару трансвеститів, що зустрілись після тривалої розлуки. Причому трансвестит у шортах зустрічі тішився, а трансвестит у банному халаті волів би її максимально відтермінувати. Додому Боба однокласник не повів. Сіли в китайців, замовили чай. Боб розраховував, що за нього заплатять, однокласник розумів, що таки доведеться. Боб дістав із татової шкіряної валізи, обліпленої ендерівськими наклейками з ніжними жіночими головами, сувенірну тарілку, чомусь із видами Криму. Це тобі, — сказав. Однокласник подякував, побачив вид Ай-Петрі. О, — сказав, — я в Ялті вперше на трипер захворів. На тренувальних зборах. Бобу стало незручно. Забрати? — кивнув він на тарілку. Ні-ні, — заопирався однокласник, — по-своєму це приємні спогади.

«Пам'ять, — зауважував потім Боб у своїх повідомленнях, — здатна примиряти в нашій уяві речі, на перший погляд несумісні й протилежні за своїм логічним наповненням. Іноді я думаю: з яких печальних епізодів складається наша свідомість, з яких невтішних випадків! Мабуть, саме всеохопність пам'яті й невідворотність спогадів і змусили людство вигадати спорт, мистецтво та анестезію».

Однокласник провів його до метро й пішов собі, тримаючи під пахвою подаровану тарілку, ніби згаслий німб. Того ж вечора потягом Боб дістався благословенної Філадельфії. Знайти родичів виявилось зовсім нескладно: Кошкіних у телефонній книзі було лише двоє — тьотя Амалія й дядя Саша. Дядя Саша, щоправда, записаний

був як Алекс, але Боба це вже не могло спинити — він відразу ж набрав родичів і натрапив на дещо сварливий дівочий голос. Це виявилась його кузина Ліліт. Боб довго пояснював їй мету свого приїзду та ступінь їхньої спорідненості, ковтаючи приголосні, не тримаючись думки, тиснучи передусім на дитячі спогади й притаманну їхній родині гостинність. Так, — кричав, — саме так: міжнародними авіалініями України! Хрестовим походом крізь усі д'юті-фрі! Не їв дві доби! Не мав жодних сумнівів, що знайду вас і зможу стиснути в братерських обіймах. Ліліт пояснила, як їхати. Порадила не їхати зайцем — вони ні за що платити не будуть.

Кошкини осіли у Філадельфії давно й надовго. З одного боку, швидко вивчили мову, з іншого — не забували про власне коріння. А оскільки коріння було щедро переплетене, вели вони доволі дивний спосіб життя. Дядя Алекс працював на велику фірму, що займалася продуктами харчування, тьотя Амалія була педагогом. Чи була вона при цьому безробітною, Боб не зрозумів. Радість родини, шістнадцятилітня Ліліт, навчалась і мріяла стати зубним лікарем. «Усе вірно, — писав із цього приводу Боб, — рівень наших життєвих потреб має визначатись рівнем наших можливостей. Саме тому я все життя мріяв стати королевою карнавалу де-небудь у Бразилії». Кошкини доволі вибірково приймали американську дійсність. Попри роки, проведені на чужині, далі святкували всі радянські свята. Але й усі православні також. І єврейські, поза сумнівом. Тому великодні вечори для них непомітно перетікали в день солідарності трудящих. Дядя Алекс одного разу навіть вийшов цього дня на